EXPERIMENTUL PITEȘTI. UMILINȚA.

VOLUMUL I

CSIC CENTRUL DE STUDII ÎN ISTORIE CONTEMPORANĂ

ROST

CSIC CENTRUL DE STUDII ÎN ISTORIE CONTEMPORANĂ

PARTENERI PRINCIPALI

PARTENERI STRATEGICI

PROIECTUL MUZEUL BENZII DESENATE

PARTENERI DE PROIECT

Gedenkstätte

Programul Europa pentru Cetățeni
Acest proiect a fost finanţat cu sprijinul Comisiei Europene

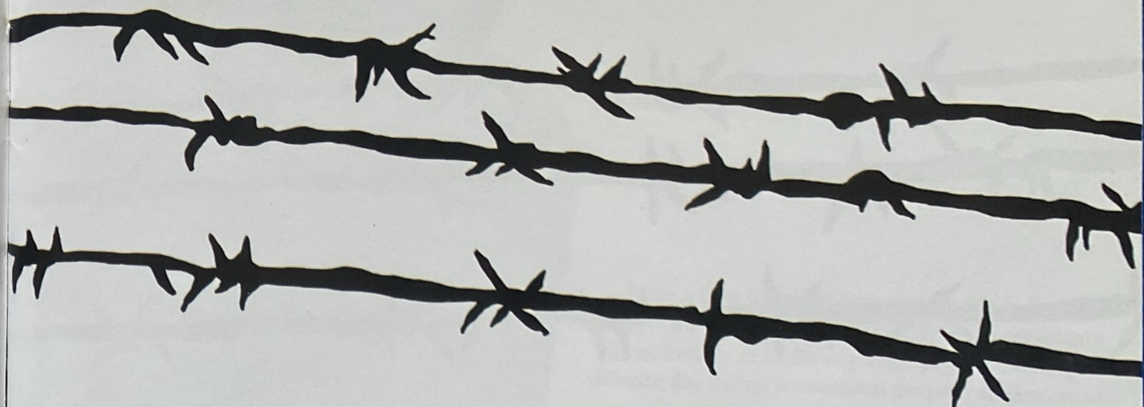
Această publicaţie reflectă numai punctul de vedere al autorului şi
Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informaţiilor pe care le conţine

ISBN: 978-606-8195-33-9

EXPERIMENTUL PITEȘTI. UMILINȚA.

VOLUMUL I

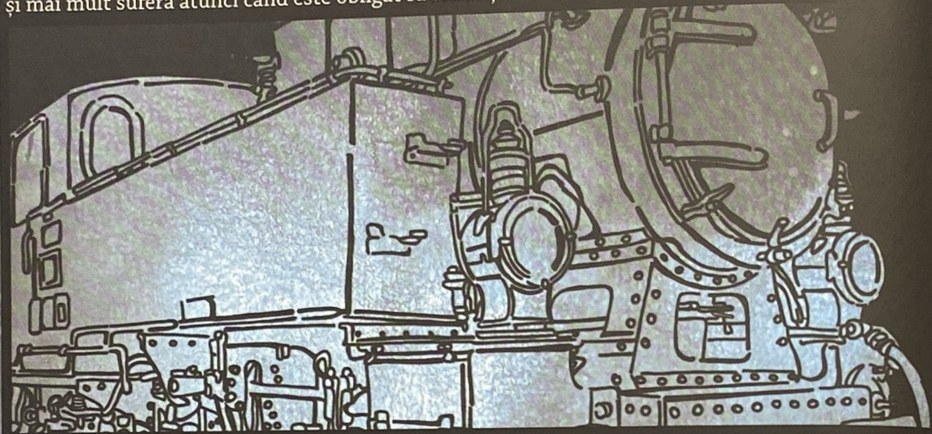
scenariu: Alin Mureșan
text: Silviu Man
grafică: Gențiana Iacob

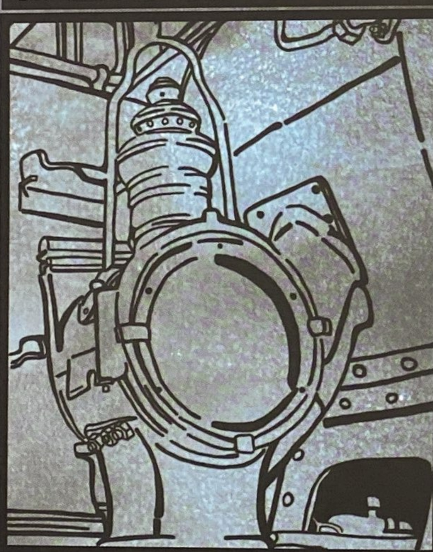

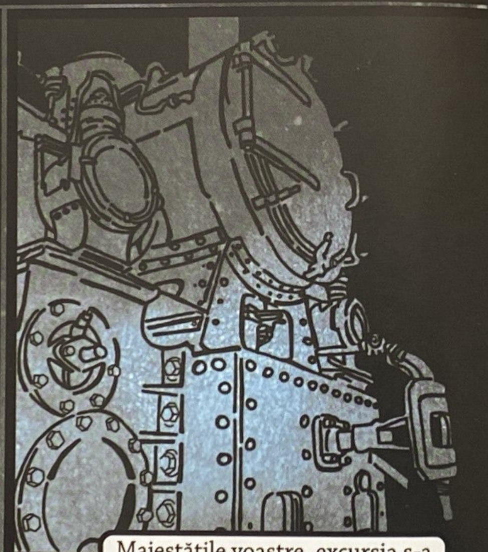

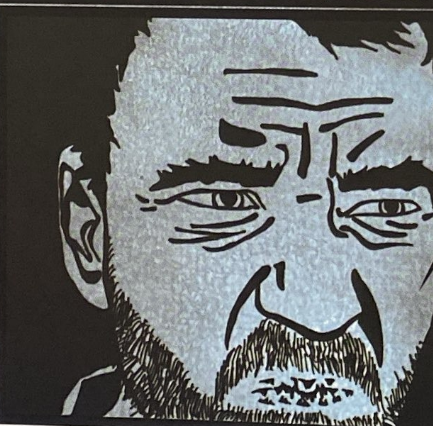
„Între a fi în Infern și a face parte din Infern, diferența e mare. Cei care au trecut prin reeducare nu au fost în, ci au făcut parte, în grade, e drept, diferite din însuși fenomenul despre care încerc să depun mărturie." – Viorel Gheorghiță

Dacă un om este lovit, suferă. Dacă nu se poate hrăni, suferă. Dacă nu este lăsat să doarmă, suferă. Și suferă și mai mult atunci când este părăsit, însingurat, uitat și trădat. Dar cel mai mult și mai mult suferă atunci când este obligat să renunțe la toate lucrurile în care crede...

Suntem în primăvara anului 1949. La Pitești tocmai s-a construit cea mai nouă și mai performantă închisoare, special concepută pentru cei care au avut puterea de a spune NU Sistemului. Nici unul dintre rebelii care s-au opus nu bănuiește cu ce ar putea fi diferită această închisoare față de cele prin care fuseseră deja. Dar vor avea să afle în curând...

E tare greu să fii în cătușe într-o zi atât de frumoasă. Nu poți să nu te gândești la cei dragi, să nu ți se facă dor de ei, să nu-ți vină să rupi lanțurile și să o iei la fugă spre ei. Însă, din păcate, paznicii Sistemului sunt atenți la tot ce mișcă. Și sunt foarte duri.
Voi de ce sunteți, bă, numai cinci? Ce, nu ieșiți la număr, ă? La ARTIMETICĂ sunteți praf, dar la protestat împotriva comunismului sunteți buni. Hai, înainte marș!
Bă, ăla deșiratu', al doilea din stânga, mișcă-te mai repede și nu te mai holba la peisaj. Oi fi și tu vreun scriitor sau vreun filosof, de te-a apucat acuma contemplația. Haida, joc de glezne, că n-avem timp!

În această perioadă de teroare, imaginea unui șir de pușcăriași însoțiți de gardieni înarmați e o priveliște obișnuită. Nimeni nu se miră de apariția rebelilor în cătușe, dar nici nu poate rămâne indiferent. Și, în asemenea situații, o vorbă de încurajare aruncată de o străină pe care nu o vei mai vedea vreodată te poate ține în viață.

Dacă n-aș avea mâinile legate, să le pun la urechi, să nu le mai aud cum plâng, săracele.

Băieți, să vă țineți tari, să nu vă lăsați! Ne rugăm pentru voi și pentru bărbații noștri.

Să nu vă pierdeți cu firea, auziți?

Vai de ele, că și bărbații lor or fi tot ca noi, legați sau închiși pe cine știe unde. Dacă n-or fi fost executați deja...

Aia mică din dreapta seamănă cu Elena mea... Elena mea....

Maria, tu vezi ce slabi sunt, sărmanii? De când nu le-o mai fi dat să mănânce blestemații ăștia?

Când ești rebel și ai mâinile legate de către gardieni, corpul parcă nu-ți mai aparține așa de mult. Mergi când vor ei, stai când vor ei, mănânci (puțin și prost) la oră fixă, dormi (la fel de puțin și de prost) la oră fixă. Faci duș rar, cu apă rece, la comun, câteva minute.

Acum trei ani, pe vremea asta, se năștea Ștefănuț al meu.

Așa era și atunci – era soare și bătea un vânt cald de-ți venea să iei toată lumea în brațe.

Poate o fi chiar ziua lui azi, dar nu știu în cât suntem.

… auzi, eu aș fi în stare să dorm aici, așa cum sunt, neînvelit, pe pământul ăsta ud.

De fapt, nici nu aș adormi, mi-aș pune mâinile sub cap și m-aș uita lung toată noaptea la stele.

N-am mai văzut în viața mea așa ceva - ăsta doarme și dacă-l pui pe cărbuni încinși.

Auzi, măi Mirceo, ce zic ăștia… Vor să-ți strice somnul de frumusețe. Păi, e frumos?

De plimbat, te plimbă ei, ca pe un câine în lesă. Dar ce nu știu ei, paznicii, e că mintea – chiar într-un corp slăbit și obosit – încă poate să se manifeste liberă: poți visa, poți face planuri, poți să te gândești la cei dragi, te poți ruga. Poți spera…

Of, dacă ne-ar dezlega măcar puțin la mâini, că nu îmi mai simt încheieturile…

He, he, vorbește mai încet, că Mircea a adormit deja.

Mintea, mintea asta minunată care te face să fii liber chiar și când ești între patru ziduri. În închisoarea de la Pitești, o bună parte dintre rebeli sunt „experți" ai minții – profesori, ingineri, medici, juriști.

Gavrile, te rog, mai zi-ne o dată cum e cu alergătorul ăla grec care aleargă de 100 de ori mai repede decât broasca țestoasă, dar tot nu o prinde niciodată. M-a distrat tare!

Păi, e simplu, Dan, e cum v-am spus și ieri.

Alergătorul Ahile nu o poate prinde pentru că, până ce Ahile face cei 100 de pași dintre ei, broscuța mai face un pas.

Iar apoi, în timp ce Ahile face și acest pas, broasca mai face a o sută parte din acest pas. Și tot așa la infinit.

În perioadele de respiro, ca să nu uite de ceea ce au fost înainte de instaurarea Sistemului și ca să dăruiască celorlalți din cele învățate de ei, unii dintre "experți" țin "cursuri" - fiecare din specialitatea lui. De la minte la minte, dar și de la suflet la suflet.

Hristos a înviat, Pavele! Să ne aibă Cel de Sus în grija lui, să putem scăpa teferi și de încercarea asta. Poate n-o mai fi mult, poate la anul facem Paștele cu ai noștri...

Și, în unele clipe unice, mințile și sufletele se împletesc și vorbesc împreună. Chiar dacă în șoaptă. E și cazul Paștelui din acest an, pe care rebelii îl petrec ascunși sub paturi, ca gardienii să nu-i vadă. ...

"precum se stinge fumul, așa să se stingă... precum se topește ceara de fața focului..."

"... și celor din morminte viață dăruindu-le".

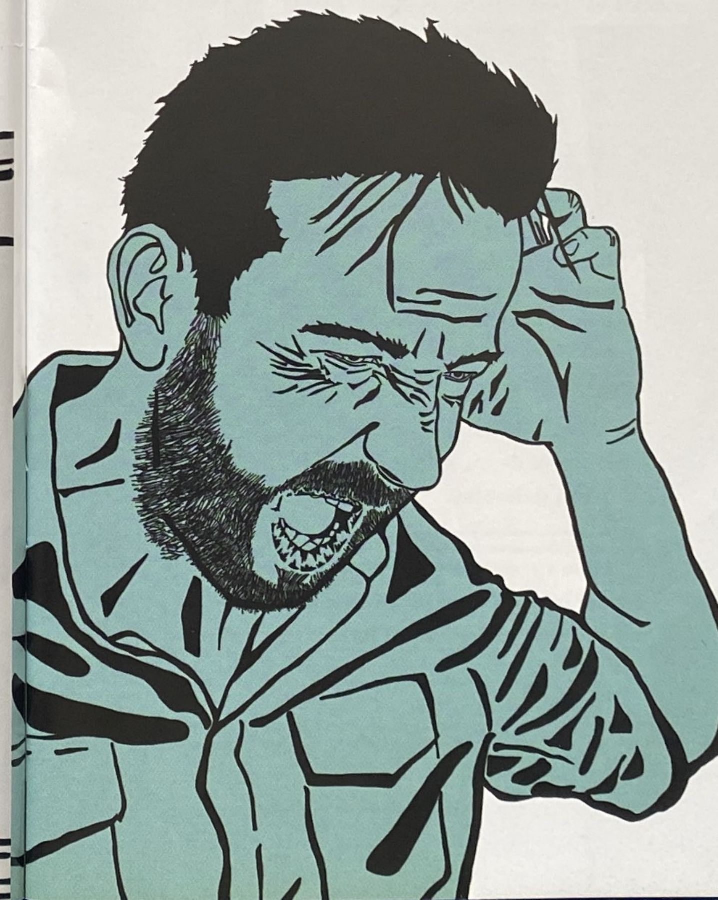
Comunitatea, prietenia, atmosfera de pace și liniște - gardienii urăsc asta din tot sufletul lor puțin – și n-ar ezita să te arunce la carceră pentru o vorbă bună. Ca să nu mai vorbim ce ai putea păți dacă te aude vreunul că spui "Hristos a înviat!" – "parola" speranței pentru cei mai mulți dintre rebeli...

"Doamne, dă-mi putere să duc povara zilei și toate câte mi se vor întâmpla în această zi cu pace în suflet. ..."

Ca rebel în închisoare, cel mai simplu e să te revolți, să protestezi și să îi urăști pe gardieni – asta e cel mai simplu și cel mai inutil. Cel mai greu e să accepți senin situația și să dorești binele tuturor. Inclusiv al celor care îți fac rău..

"Înger, îngerașul meu, ce mi te-a dat Dumnezeu..."

„ Doamne, călăuzește-mi voia mea și învață-mă să mă rog, să cred, să nădăjduiesc, să rabd, să iert și să iubesc..."

„Când se încrunta (Eugen Țurcanu) te înspăimânta [...]
Corpul, bine proporționat, părea al unui atlet de performanță. Când îți dădea un pumn sau o palmă, te dobora la pământ. Când se enerva era atât de crud, că distrugea totul în calea lui ca un ucigaș feroce. Mai era apoi și de o inteligență ieșită din comun și cu o memorie formidabilă. Își aducea aminte de tot ceea ce declarase fiecare student la București și la Gherla" – Dumitru Bordeianu

Banditților, presupun că știți de ce ați ajuns aici. Dacă nu știți, vă fac eu un favor – că-s bun la suflet – și vă mai spun o dată, pe silabe, să vă intre în căpățâni: pentru că nu sunteți conformi cu luminoasa ideologie comunistă, cu progresul și cu libertatea.

Păi și atunci nu e mai bine să vă scoateți prostiile ălea legionare și țărăniste din cap și să puneți și voi mâna pe filosofia materialistă, pe Marx, pe Lenin. Haideți, bă, adaptați-vă și voi, că sunteți băieți capabili.

Dumnezeul vostru e mort, bă, și o să vă facem noi să crăpați și voi odată cu el, dacă nu acceptați să vă reeducați!!! Ce dracu' vă țineți așa de tare?

Vremurile se schimbă, statul are nevoie de voi, de oameni deștepți și devotați.

Că nu vă cerem decât să colaborați – să fiți ochii și urechile noastre. Lăsați-o mai moale cu morala și o să vedeți că o să fie bine pentru toți. Băi blestemaților, voi nu înțelegeți că dacă nu sunteți cu noi, sunteți contra noastră?

... iar unul dintre cei mai dornici de a face rău este Eugen Țurcanu, un fost rebel, trecut acum de partea cealaltă a baricadei – foarte inteligent, extrem de puternic și extrem de hotărât de a face răul cel mai rău împotriva rebelilor care i-au fost lăsați pe mână de către Conducere. Deocamdată, Țurcanu încearcă să îi atragă de partea Sistemului. Adică de partea trădătorilor.

Pentru că sunteți RE-AC-ȚI-O-NARI și vă opuneți marșului mondial al comunismului către culmile FE-RI-CI-RII U-MA-NI-TĂ-ȚII!

Ați înțeles, bă, că lumea voastră a apus și că noi vom exista pentru totdeauna de-acum încolo?

Ce zice ăsta, mă? Să ne dăm cu comuniștii lui și să adormim seara citind din Lenin la gura sobei? Hai, că e glumeț.

Rebelii nu sunt naivi. Nimeni nu îți poate propune fericirea pe un asemenea ton.

E înrăit, săracul. Face spume la gură. Păcat de el, că nu pare prost.

Voi nu pricepeți că de aici nu o să mai ieșiți?! Că, dacă nu vă dați pe brazdă, puteți să vă luați adio de la familie, de la nevastă, de la copii și de la Dumnezeul vostru nenorocit?!

Ăsta o fi plătit sau o fi nebun de-a binelea? Oricum ar fi, tot i-aș da o palmă peste gura aia spurcată, că prea e obraznic.

Păcat că sunt așa slăbit – ăsta m-ar frânge ca pe un pai, că îl hrănesc bine comuniștii lui. Orice câine care mușcă trebuie hrănit bine...

Deși Țurcanu nu reușește să convingă pe nimeni, el știe o regulă foarte simplă: "dacă țipi și totuși nu te ia nimeni în seamă, țipă mai tare. Sigur vei reuși!" . Ca din întâmplare (deși nu există întâmplare în Sistem), în spatele ușii în care lovește disperat Țurcanu, se află directorul închisorii – Alexandru Dumitres

Lasă că vedeți voi pe dracul, nenorociților! O să vă facem una cu pământul, bă! Nimeni n-o să mai știe nimic de voi! Până aici v-a fost, criminalilor!

Am fost îndeajuns de buni cu voi. De acum, fără nici o milă!

...care intervine fără întârziere, izbind cu furie în stânga și-n dreapta. Din această clipă șocantă, pentru rebeli orice speranță în vreo îmbunătățire a detenției dispare.

Ia să vedem cine o să fie fericitul câștigător al unei cafteli bune. Chiar mă simt în formă azi, băieți.

Am dormit bine azi-noapte. Am un surplus de energie și, cum să vă zic, simt nevoia să-l cheltuiesc.

Lui Dumitrescu îi place la nebunie violența și, ca urmare, nu se poate mulțumi doar cu câțiva pumni împărțiți. Abia acum începe să savureze plăcerea momentului, plăcerea de a lovi în oameni slăbiți, incapabili de a se apăra. Cu grijă, Dumitrescu își dă jos haina – nu suportă să vadă vreun strop de sânge sau salivă pe haina sa. În liniștea apăsătoare care s-a lăsat în celulă, nu se aude decât foșnitul cămășii – lui Dumitrescu îi place ca, atunci când bate, să aibă mânecile suflecate. Altfel, simte că parcă plăcerea nu e completă. Pe urmă, își ridică privirea și fixează lung pe fiecare dintre rebeli. E cazul să înceapă distracția...

Hai, bărbosule, să-ți arăt ce meriți! Țineți-l bine, mă, nu vă înmuiați, că altfel mă chinui degeaba aici! Hai la tata, bărbuța!

Ia zi, tovarășe, ai chef să ne jucăm un pic de-a rațele și vânătorii? Adică zic să fiu eu vânătorul și voi rațele, te-ai prins? Stai așa, să mă fac comod...

Deci înțeleg că rolurile sunt deja împărțite. Împărțite de voi...

Nici unul dintre rebelii de la Pitești nu și-ar fi închipuit [illegible] dincolo de zidurile închisorii. Dacă până atunci, ei fuseseră nevoiți să îndure foamea, setea și condițiile mizerabile, de acum încolo aveau să îndure cel mai necrutător tratament din Sistem: violența extremă. Violența permanentă. În fiecare zi și în fiecare noapte.

Inteligența diabolică a lui Țurcanu și a echipei sale a pus la cale un plan îngrozitor: rebelii nu numai că trebuie să îndure bătăile, dar trebuie să învețe să se tortureze unul pe celălalt. Firește, sub aceeași amenințare: a violenței duse la extrem.

Sistemul vrea ca orice prietenie și orice formă de încredere dintre rebeli să dispară. Și în locul acestora, să se instaureze frica – frica de Sistem, frica de cel ce ți-a fost prieten și, în cele din urmă – cel mai crunt - frica de propria ta persoană.

Hai, tovarăși, să vă fac cunoștință!

Adicăăăă, știu că vă cunoașteți de când erați copii, dar mi se pare că acum e momentul să vă redescoperiți...

... și să vă priviți FAȚĂ ÎN FAȚĂĂĂ!

Hehe, ziceți voi dacă nu am talent să bat clopotele. Zdraaaaang! Și'nc-odatăăăă, măi flăcăăăi! Clopotele mamelor voastre!

„Mozaicul „ringului“ care fusese întreținut curat devenise acum o baltă sângerie, în care zăceau fără cunoștință în diferite poziții și direcții majoritatea dintre noi, cei cincisprezece. [...] Doar în câteva minute fusesem mutilați și transformați în niște gloabe însângerate, speriate și neputincioase! Ne clănțăneau dinții de frig, uzi cum eram, și ne sileam să executăm întocmai și imediat ce ni se ordona!“– Ștefan Ioan Davidescu

Printre altele, Țurcanu și echipa lui obligă rebelii la tot felul de munci inutile și epuizante. Dacă există cel mai mic semn de opunere din partea lor, le administrează imediat același tratament: violența.

Bătuți, epuizați, deznădăjduiți, unii dintre rebeli acceptă pactul cu Sistemul. Vor primi hrană bună și se vor bucura de un regim de detenție mult mai lejer. Dar pentru asta, ei trebuie să dovedească faptul că au fost reeducați, că au trecut definitiv de partea Sistemului. Iar aceasta nu se poate face decât lovind și chinuind pe prietenul tău, alături de care până mai ieri ai glumit, ai împărțit porția de zeamă, ai făcut planuri, ai depănat amintiri. Prietenul cu care, până mai ieri, te-ai rugat stând umăr lângă umăr.

Dă-mi drumul..... nu mai pot...

Și ce e cel mai cutremurător este că, lovindu-i, mulți dintre rebelii care au cedat au început de fapt să îi și urască pe camarazii lor – adică au trecut inclusiv cu mintea și sufletul de partea Sistemului. Ca și cum toată memoria li s-ar fi șters, ca și cum sufletul le-ar fi fost scos și pus deoparte, și în locul acestora n-ar mai fi rămas nimic în afară de niște corpuri care lovesc și urăsc.

Gelule, nu mai da, mă, nu mai da....
Gelule, eu sunt, mă, nu mă recunoști?!?

Diiiii, caluleeee! Hai, galooooop!

Celula rebelilor s-a transformat într-un salon de spital de nebuni.

Hai, mă, să mai facem schimb, că tu l-ai troznit mai mult ca mine!

Și pe fațăăăăăă! Și pe dooooooooos! Ia de-aiceeeea!

Te opui, da? Crezi că mai ai vreo șansă, banditule? N-ai înțeles până acum că trebuie să faci parte din Sistem?

Matei, unde ești, Matei? Unde ai dispărut?

Ce doare mai tare? Să vezi cum fratele tău te lovește de frică să nu fie el lovit sau să vezi că s-a transformat brusc într-un monstru fără amintiri care te urăște?

Asta e singura variantă, nu înțelegi? Mai na niște argumente de la mine, fir-ai să fii de canalie reacționară!

Nu se mai știe dacă e zi sau noapte. Nu se mai știe cine de partea cui e. Nu se mai știe de unde și de când a pornit toată această nebunie. Probabil că așa arată iadul.

Când nu sunt torturați, rebelii sunt chinuiți de gândul torturilor viitoare. Această tensiune permanentă la care sunt supuși îi va distruge iremediabil pe unii dintre ei.

„Toate aceste bătăi au fost inițiate de Țurcanu și organizate de Director și tov. Nemeș care mereu venea și dădea directive cum să se continue. Țurcanu indica pe aceia care urmau să fie dați în alte celule unde să înceapă un fel de prelucrare [...] Aceste propuneri au fost luate drept bune și Directorul dădea indicații primului gardian și gardienilor de pe secție" – Ion Marina, ofițer politic în Pitești

Cine crede că unui torționar îi este indiferentă metoda de tortură pe care o aplică, se înșală grav. Așa cum copiii au anumite jocuri preferate, pe care le joacă oricât de des pot, tot astfel, torționarii au anumite torturi de care pur și simplu nu se satură niciodată. Iar una dintre pedepsele cele mai îndrăgite de torționarii de la Pitești este bătaia la tălpi.

Procedura pentru bătaia la tălpi e simplă. Dacă rebelul este foarte obosit sau slăbit, o poate face chiar și numai un singur torționar și parcă e și mai satisfăcător faptul că te-ai descurcat fără ajutor.
Așadar, cu piciorul stâng se apasă bine pe tibia stângă a rebelului – așa se procedează pentru ca rebelul să nu se poată feri și să primească din plin loviturile. Dacă rebelul mai are ceva putere de a se zbate, atunci e mai complicat – ar putea ajuta dacă-l ții cu spatele de zid, dar cel mai bine e să rogi un coleg să îl țină.

Apoi, cu mâna stângă, se ridică piciorul drept al rebelului, cam la nivelul șoldului – ca să nu obosești prea repede, stând aplecat. După care, se ia cu mâna dreaptă ciomagul (e bine să fie pus din timp la îndemână) și, cu o mișcare ușor descendentă (ca să ajute și gravitația) se izbește talpa rebelului. E mai greu până înveți să dai, fiindcă cel mai tare doare când lovești cu partea dinspre capătul ciomagului, dar apoi rezultatele sunt pe măsura efortului…

...Pentru cel torturat, primele câteva lovituri sunt cele mai grele. Instinctiv, rebelul se zbate, încearcă să se ferească, să se întoarcă de pe o parte pe alta. Durerea trece instantaneu prin tot corpul lui, ca un șoc electic uriaș. După primele două-trei lovituri, este leoarcă de transpirație și respiră gâfâit. Loviturile următoare se simt la fel de tare, până când, de la un moment dat încolo, rebelul intr-o într-o stare de semi-conștiență.
Nu mai simte decât o durere surdă. Toată celula pare să se învârtă cu el. Nici pomeneală să-și vadă tălpile umflate, care îl vor durea în curând atât de tare, încât va fi nevoit să meargă zile bune în patru labe prin celulă. Evident, desculț – pentru că încălțămintea nu-l va mai încăpea.
Spre deosebire de alte tortúri, la bătaia la tălpi, poziția este de așa natură încât ești obligat, practic, să-l privești pe torționar. Nu, nu ajută dacă închizi ochii. Pentru că îl vezi la fel de bine și cu ochii închiși.

O altă tortură foarte practică la Pitești este stivuirea. Torționarii au mai multe motive pentru care apreciază această metodă: în primul rând, nu trebuie să faci mare lucru. Deci, dacă ești obosit după atâta bătaie și vezi că rebelii nu mai au vlagă în ei nici măcar ca să poată țipa, atunci e momentul pentru stivuire.

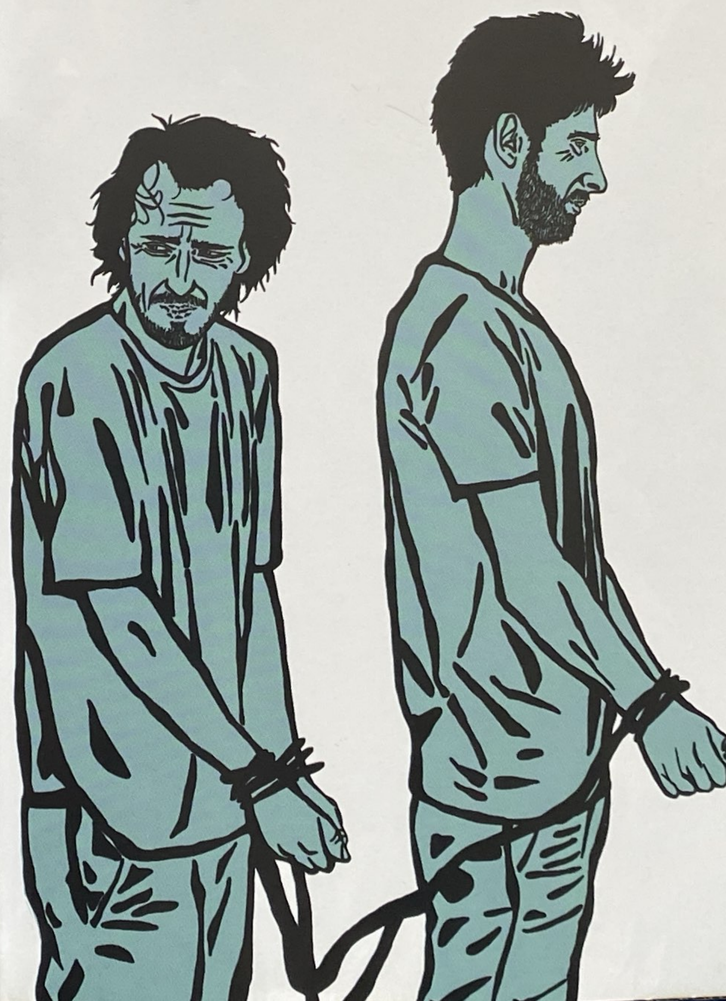

În al doilea rând, este o tortură foarte spectaculoasă și distractivă. Împreună cu colegii torționari poți face concursuri și pariuri – care stivă de rebeli rezistă cel mai mult, care este cea mai mare, care deținut va leșina primul etc. Pentru torționari, e un fel de relaxare bine-meritată după atâta efort fizic. Adesea, din cauza greutății imense ale corpurilor stivuite și lipsei de aer, mulți dintre cei care sunt la baza stivei se sufocă, nu se mai pot ține și, în cele din urmă, fac pe ei, spre distracția torționarilor. Dacă se întâmplă asta, rebelii sunt obligați să-și înghită fecalele.

Se pare că cea mai mare stivă realizată vreodată la Pitești număra nu mai puțin de 16 oameni.

„Simțeam și trăiam groaza că peste această limită nu voi mai putea face nimic. E puțin spus că-mi doream moartea, îmi blestemam ziua când venisem pe lume și-mi trecea prin minte s-o blestem și pe mama. Era lumea groazei, a urii, a minciunii, a fățărniciei, iad pământesc, unde diavolii și slugile lor îi chinuiau pe oameni, ca să-i facă asemenea lor” – Dumitru Bordeianu

